

OSLO

September 2015

erlik.no

100,- HALVPARTEN TIL SELGER

10 ÅR

ERLIK

Erling berget Risør fra pregløsheten

09 2015
Samfunn
12

Erling Okkenhaug kalte Risør-samfunnet lobotomert og hjernedødt, fordi de ikke sto imot planene fra enøyde utbyggere og sløve politikere. Det hjalp.

 Aline Bourgetel Haakon Hoseth

Erling på utsiktspunktet kalt Flekken i Risør med hunden Sasha.

«Selv kaller han seg medgangsdepressiv.»

Erling er en pratsom og engasjert mann med mye på hjertet.

64 år gamle Erling Okkenhaug er en engasjert stedsaktivist, hundeelsker og provokatør. Det han er mest opptatt av, er å snu byggetrenden i Norge. Han sier at han er forbannet og forbauset over at det ikke går an å bygge fint lenger, alt skal være så brutalt og kaldt. Blokker settes opp her og der, og mange respekterer ikke stedets opprinnelige form og arkitektur, mener han. Et godt eksempel på dette er utbyggingen av områdene Holmen og Flisvika i Risør. Vi skal straks dit.

Men først: Hva er dette for en fyr?

Historiene om mannen og aktivismen hans går langt tilbake. Okkenhaug jobbet først som reklamemann for utbyggerbransjen i Oslo. Han reagerte etter hvert på mye. Han mente utbyggerne kunne gjøre ting annerledes, og vendte dermed helt om. Det gjorde han ved å starte et forum for humanøkologi som het – og fortsatt heter – Allgrønn. Han startet det i 1991. Hovedoppgaven i Allgrønn er å jobbe med stedsutvikling. Han har dedikert livet sitt til at byutviklingen skal respektere stedsmiljøer og lokalbefolkning. Erling har reist Norge rundt, og besøkt mange forskjellige byer for å prate om temaet.

– Jeg er opptatt av menneskers levevilkår, som altså kalles humanøkologi. Det er en bredere forståelse av hvordan et menneske har det med de skapte omgivelsene rundt seg. Menneskeskapte omgivelser er bygget av mennesker, og stedene som oppstår er viktig for hvordan vi har det. Mange tenker kanskje ikke over det, men slik er det.

Okkenhaug vokste opp på Møllenberg i Trondheim, med to brødre, mor og en synkende far som ifølge Erling var «en jævel på å lage mat». Livet var fint i Trondheim. Erling flyttet til Oslo som åtte-åring, men har hele livet hatt en sterk lengsel til fødebyen.

– Møllenberg er en fin bydel full av trebygninger. Her hadde jeg mitt eldorado som barn. På Møllenberg er det flere helstøpte, fine trehusmiljø med bygårder. De minnene man har fra barndommen sitter ofte i, så min oppvekst i den delen av byen har vært med på å gjøre meg til den selverklærte stedsaktivisten jeg ble.

Fotograf Haakon og jeg møter Erling og hunden hans Sasha i Oslo. Vi er klare for å bli med på biltur, og tilbringe det neste døgnet sammen med ham i Risør. Sasha er den tredje puddelen han har hatt. Han elsker pudder, og puddlene har vært hans største støtte gjennom vanskelige tider. Først får vi en omvisning på kontoret. Det er hans andre hjem og kreative stue. Han kaller det Reve-

Risør-sjarmen består blant annet av flere trange smug med frodige hager.

hiet. Det ser ut som et eneste stort og fantastisk rot. Skilt, bilder, gjenstander og gammeldage møbler dominerer. Her har Erling holdt til i 20 år. Det er tydelig at hiet betyr mye for ham. Det får vi skrive mer om en annen gang. Nå tar vi fatt på kjøreturen til Risør, som blir en sammenhengende fortelling om hva han driver med.

Og nå er vi kommet fram. Risør er en helt spesiell by, full av historie og flott bebyggelse. Særpreget ligger i hvite små trehus, med skeive tak og flere små, trange smug. De trange smugene snor seg i alle retninger.

«Byen bar preg av en småby-mekanikk.»

Gater og hus er pyntet med frodige hager og blomsterkasser overalt. Her er det personlighet, kreativitet og særpreg. Vi rusler rundt i sola. Det virker som om Okkenhaug kjenner alle som bor her, og vi kan ikke gå mer enn to minutter av gangen før noen stopper opp og hilser. Slik har det ikke alltid vært.

Han har selv hatt hytte i nærheten av Risør siden han var liten. Derfor de sterke følelser for Sørlandsbyen.

I 2003 vedtok politikere planen om å bygge om området Holmen, som stikker ut fra havneområdet i byen. De første forslagene som ble lagt frem var blokker og bygninger med bare flate tak. Okkenhaug har i et tiår kjempet mot disse planene. Det var i denne sammenhengen han blant annet kalte Risørsamfunnet for lobotomert og hjernedødt, fordi de ikke sto imot planene.

– Å bygge slike blokker på Holmen strider totalt mot resten av Risør-bebyggelsen. Det

funket bare ikke. Det mangler generelt en god styring på stedsutvikling i Norge. Andre alternativer enn utbyggenes eller politikernes blir som oftest ikke vist, eller prioritert. Dette er ukritisk, og et dilemma i flere byer. Her kommer jeg inn i bildet, sier han og ler.

Kritikken haglet mot ham i Risør i flere år. Folk hilste ikke på gata. De ville ikke bli assosiert med denne ene busemannen som provoserte den etablerte makten.

– Byen bar preg av en småby-mekanikk. Få turte å si noe imot utbyggingen. Jeg har tidligere løpt linjen helt ut når det gjelder

slike saker. Jeg solgte til og med leiligheten min for å finansiere kampen mot containerhavner i Oslo. Jeg har ikke fått noen annen fortjeneste enn å få bekreftet min skuffelse overfor enkelte mekanismer i samfunnet. Man må være kompromissløs og beintøff for å få til noe så stort. Men det gjorde jeg, til slutt.

Nå i 2015 endret planene seg for Holmen. Det nye forslaget respekterer den gamle byens historie. Erling smiler fornøyd, og sier at det å spasere i Risørs gater nå er mye hyggeligere enn før. Han legger til at han har provosert befolkningen en del, men av og til må det til for å bli hørt.

Erling er en pratsom fyr. Han går i en stor ull-lue selv om sola skinner. Denne dagen nærmer det seg 26 grader her. I det vi rusler rundt og prater om alt og ingenting så

går det opp for meg at han må være en meget bestemt mann i all sin ferd. Risørsuksessen er ikke den eneste seieren han har hatt i det siste. Han fikk nylig vært med å snu en liknende utbyggingsplan i Sætre i Hurum sammen med Morten Harket som bor på stedet. Den bestemte mannen er allerede i gang med å hjelpe flere steder fra pengestyrt pregløshet.

Selv kaller han seg medgangsdepressiv. – Å få stoppet de opprinnelige byggeplanene i Risør og Sætre er blant de største seirene jeg har hatt på over 30

og det har jeg nok av. Men det begynner å bli passe fullt oppi hodet.

Mannen har iallfall fantasi. En egen, liten hobby han har er å finne bilder av ansikter, spesielt hunden sin Sasha, i steiner og fjellvegger. I løpet av døgnet vi tilbringer sammen i Risør har Erling stoppet opp ved flere bergvegger. Så har han sagt: «Se, der ser du Sasha». Og det merkelige er at flere av disse mønstrene i steinen faktisk kan minne om hunden hans. Han har lagt ut til sammen omtrent 7000 bilder av pudlene sine på

år. Jeg er ikke vant til at ting går så bra som de har gjort i det siste. Det er veldig gøy, men også litt merkelig. Det er godt å se at ting kan gå om du ikke gir deg.

Hvordan er denne stabukken personlig? Som ungdom forteller Erling at han ga litt faen i skolen. Han gikk sine egne veier. Han var også unngkar lenge, men har nå holdt sammen med sin forlovede i 23 år. For henne er han mer vinglete enn bestemt, sier han. Erlings største bekymring er økonomisk usikkerhet, noe han har hatt sin rikelige andel av.

– Det er forferdelig å være usikker på om pengene holder. Jeg har alltid betalt regningene mine, men det har som oftest vært akkurat i balanse. Det er ganske sårbart å leve slik jeg gjør, og jeg har ikke hatt råd til mye ekstravaganse. Jeg sier: *My best drug is my fantasy*. Det er fantasi og kreativitet jeg trenger for å ha det bra,

sosiale medier, både avbildet i fjell og i andre settinger.

Vi avslutter Risør-oppholdet med fersk makrell på brygga. Over maten snakker vi om andre Okkenhaug-prosjekter enn stedsutvikling. Hans neste er å skrive en bok om kreativitet, og å holde foredrag om aktivisme. For Erling Okkenhaug er det ingen stopp.

Jeg har et siste spørsmål til ham.

– Hva får ut av alt dette?

– Jeg tenker jo nå og da på det, og på hva jeg kan bruke livet og engasjementet mitt til. Det jeg kommer frem til er at jeg ønsker å bety noe for andre mennesker. Jeg har lyst til å være en inspirator for dem som vil stå opp imot samfunnet, samtidig som jeg vil hjelpe mennesker med å utfolde sine kreative sider. Men i bunn og grunn tar jeg bare én dag av gangen.

«Folk hilste ikke på gata.»

1. Erling har mye å vise frem på sitt kontor kalt Revehiet i Oslo.

2. En liten pause fra omvisning i Risør med håndplukkede jordbær hos tidligere ordfører i Risør Knut Henning Thygesen og kona Tine.

3. Erling tar en prat med fergeskipper Rune og matrosen "Rasken".

ERLING + SASHA = GRØNN GERILJA

Samene har en stormtropp

Hva skiller medisiner fra rusmidler?

Brukt er den nye høstmoten

Du kan betale med SMS!

- 1** Skriv **erlik** og **firesifret selgernummer** (uten mellomrom) f.eks: **erlikoooo**
- 2** Send til **2160**
- 3** Du får **kvittering** på sms. Vis til selgeren, så får du bladet. Gjenta hvis du vil ha flere.

Neste nummer er i salg torsdag 1. oktober